

ACTE PRIMER

ESCENA I

Entra RICARD, duc de Gloster, tot sol.

RICARD:

Ara l'hivern del nostre deshonor
s'ha convertit en gloriós estiu
amb aquest sol de York, i tots els núvols
que havien enfosquit la nostra casa
jeuen colgats al fons de l'oceà.
Ara lluïm al front corones de victòria,
les nostres armes masegades
decoren monuments, els tocs que abans
cridaven al combat ara anuncien
jocs i festes, i el ritme truculent
dels tambors ha cedit a la delícia
dels balls i l'harmonia. El rostre fosc
i arrugat de la guerra s'ha endolcit,
i, en comptes de muntar corsers armats
per espantar les ànimes d'horribles adversaris,
ara el guerrer cavalca dins la cambra
d'una dama, gronxat pel sensual llaüt.

Però jo, que no tinc un cos idoni
per als jocs de l'amor, ni em van parir
per festejar un mirall;
jo, que vaig ser emmotllat tan rudement
i em falta aquella majestat d'amor
per gallejar davant la sinuosa nimfa;
jo que, privat de belles proporcions,
m'he sentit estafat per la natura,
deforme, inacabat i enviat abans d'hora
en aquest món a penes a mig fer,
tan feble i estrafet que els gossos borden
quan passo ranquejant pel seu costat,
en aquest temps de pau insulsa i tova
no tinc res que em distregui si no és
contemplar la meva ombra sota el sol
i recrear-me en el meu cos desfigurat.
Aleshores, com que és prou evident
que no puc ser un amant que treu partit
d'aquests dies gentils i delicats,
he decidit mostrar que sóc malvat
i odiar els plaers frívols d'aquests dies.
He ordit trames, paranys incitadors
amb profecies d'embriac, libels i somnis
perquè el meu germà Clarence i el monarca
cultivessin un odi recíproc i mortal;
i, si el rei Eduard és tan honest i just
com jo sóc fals, retorçat i traïdor,
avui mateix Clarence serà tancat
en una gàbia a causa d'una profecia
segons la qual els hereus d'Eduard
seran assassinats per G.

Entra CLARENCE amb BRAKENBURY i uns guàrdies.

Colgheu-vos, pensaments, a dins de l'ànima:
arriba Clarence... Germà meu, bon dia!
¿Com és que a vostra altesa l'acompanyen
aquests homes armats?

CLARENCE

Sa majestat,
com que vetlla per mi, ha decidit
fer-me custodiar fins a la Torre.

RICARD:

Per quin motiu?

CLARENCE:

Perquè el meu nom és George.

RICARD:

Però, germà... això no és culpa teva.
Si de cas, que empresoni els teus padrins...
¿O potser el rei et fa portar a la Torre
per fer-te batejar de nou?... però què passa, Clarence?
No puc saber-ho?

CLARENCE:

Sí, Ricard:
quan ho sàpiga jo... perquè et ben juro
que de moment ho ignoro. Només sé
que fa molt cas de profecies i de somnis,
i de les lletres de l'abecedari
s'ha fixat en la G,
i diu que un mag va dir-li que els seus fills
seran desheretats per un tal G.

Per tant, com que el meu nom comença amb G,
segons ell, aquest home he de ser jo;
i és per aquesta dèria i altres per l'estil
que el rei ha decidit empresonar-me.

RICARD:

Aquestes coses passen quan els homes
es deixen governar per dones. No és el rei
qui t'envia a la Torre: és Lady Grey,
la seva esposa; és ella, Clarence,
qui l'obliga a arribar fins a aquests límits.
¿O és que potser no van ser ella
i aquest virtuosíssim germà seu,
Anthony Woodville, els qui el van convèncer
perquè enviés Lord Hastings a la Torre,
d'on, per cert, ha sortit avui mateix?
No estem segurs, Clarence; no estem segurs.

CLARENCE:

A fe de Déu que aquí només ho estan
els parents de la reina i els que fan
de missatgers nocturns entre el monarca
i la senyora Shore.
¿No has sentit a parlar dels precis i súpliques
amb què Hastings va haver d'humiliar-se
perquè l'alliberés?

RICARD:

Sí, són els seus laments
els que van fer que la deessa
el deixés lliure. I et diré una cosa:
si volem conservar el favor del rei,
el que hem de fer és servir-la a ella,

i amb la seva lliurea. Tant la senyora Shore com la gelosa i rebregada viuda, des que el nostre germà les va fer nobles, són les grans intrigants d'aquesta cort.

BRAKENBURY:

Us suplico que em perdoneu, senyors: sa majestat ha donat l'ordre estricta que ningú, de la condició que sigui, parli en privat amb el vostre germà.

RICARD:

Molt bé. Doncs, si voleu, estimat Brakenbury, podeu participar del que diguem. No parlem de traïcions, eh?... no, tot al contrari: dèiem que el rei és virtuós i savi, i que la noble reina, molt ben entrada en anys, fa goig i no és gelosa... dèiem que l'esposa de Shore té un peu bufó, uns llavis de cirera, uns ulls bonics i una plaent conversa, i que la parentela de la reina han adquirit la condició de nobles. Vós què hi dieu, senyor? Podeu negar-ho?

BRAKENBURY:

Jo no en sé res, senyor; jo, això, no ho toco.

RICARD:

No toques la senyora Shore?... si mai ho fessis, que sigui d'amagat, perquè només n'hi ha un que pugui fer-ho en públic.

BRAKENBURY:

Qui, senyor?

RICARD:

El seu marit, bergant. Em volies fer caure?

BRAKENBURY:

No, senyor, però us prego que deixeu de conversar amb el noble duc.

CLARENCE:

Sabem
que tu compleixes ordres, i creurem.

RICARD:

Som els vassalls més baixos de la reina,
i hem d'obeir. Adéu, germà.
Aniré a veure el rei, i el que convingui.
Demana'm el que vulguis: si a la viuda
del meu germà el monarca li he de dir "germana",
ho faré, si és que això ha d'alliberar-te.
Prò, mentrestant,
aquest profund maltracte fraternal
m'ofèn més del que et pots imaginar.

Abraça CLARENCE, plorant.

CLARENCE:

Sé que això no ens complau a cap dels dos.

RICARD:

No estaràs gaire temps empresonat:
jo t'alliberaré, o ocuparé el teu lloc.
Mentrestant, paciència.

CLARENCE:

Quin remei... Adéu.
Surt CLARENCE, amb BRAKENBURY i guàrdies.

RICARD:

Sí, vés a fer el camí sense tornada.
Ingenu Clarence, jo t'estimo tant
que enviaré aviat la teva ànima al cel,
si el cel accepta de les nostres mans
aquest regal. Però... qui ve?
És Hastings? El que estrena llibertat?

Entra LORD HASTINGS.

HASTINGS:

Bona tarda tingueu, noble senyor.

RICARD:

I vós també, bon senyor camarlenc.
Sigueu molt benvingut a l'aire lliure.
Com ho heu portat, això del captiveri?

HASTINGS:

Amb paciència, senyor;
com correspon a un presoner.
Prò espero viure prou per expressar
la meva gratitud als qui van fer
que fos empresonat.

RICARD:

És clar, és clar...
i també ho farà Clarence,
perquè els teus enemics també ho són d'ell,
i l'han sotmès tal com van fer-ho amb tu.

HASTINGS:

És vergonyós que empresonin una àguila
mentre els voltors cacen en llibertat.

RICARD:

Quines notícies hi ha, per fora?

HASTINGS:

Doncs cap de tan dolenta com la que hi ha aquí casa:
el rei està malalt, i feble, i melancòlic,
i els seus metges es temen el pitjor.

RICARD:

Sí que és mala notícia, per Sant Pau...
Però fa temps que porta mala vida,
i ha castigat la seva règia persona
de manera excessiva. Quan hi penses,
resulta dolorós. Ara és al llit?

HASTINGS:

Sí.

RICARD:

Vés passant. Jo et seguiré.

HASTINGS se'n va.

No pot viure... espero,
però no pot morir fins que George Clarence
no sigui facturat d'urgència cap al cel.
Faré créixer el seu odi per Clarence amb mentides
esmolades amb arguments de pes;
i, si no falla el meu secret intent,
a Clarence no li queda ni un dia més de vida;
després ja podrà Déu endur-se el rei
i deixar el món per mi, per esplaiar-m'hi
de gust. Perquè llavors em casaré
amb la filla de Warwick, la més jove...